การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชีที่มีต่อแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน

Opinion of Accountingand Financial Officers of Accounting Office for the Internal Control Process Practice

กิตติศักดิ์ สรแพทย์[1] กิตติชัย ถาวรธรรมฤทธิ์[2] เบญจมาศ ปานชัย[3] วิทยา อรุณศิริเพ็ชร์[4] พิจักษณ์ จันทวิโรจน์[5]
ไขแสง ขุนพาสน์[6] รุ่งโรจน์ สงสระบุญ[7]

บทคัดย่อ

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชีเป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงิน ของสำนักงานบัญชี และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินโดยจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยเก็บข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2560 มีกลุ่มประชากรเป็นพนักงานสำนักงานบัญชีฝ่ายบัญชีและการเงินจำนวนทั้งหมด 134 คน การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยคำนวณสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการศึกษาพบว่าสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ระยะเวลาทำงานมากกว่า 10 ปี และรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาท ความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติการควบคุมภายในของพนักงานฝ่ายบัญชีและการเงินอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ซึ่งอภิปรายผลการวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน ดังนี้ 1. การติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.31 โดยตัวแปรหลักที่สนับสนุนค่าเฉลี่ยของการติดตามและประเมินผลคือ การให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน 2. สารสนเทศและ การสื่อสารมีค่าเฉลี่ย 4.20 โดยตัวแปรหลักที่สนับสนุนค่าเฉลี่ยของสารสนเทศและการสื่อสารคือ ระบบการสื่อสารที่ดีจะช่วยเป็นสัญญาณบอกเหตุให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา 3. กิจกรรมการควบคุม มีค่าเฉลี่ย 4.17 โดยตัวแปรหลักที่สนับสนุนค่าเฉลี่ยของกิจกรรมการควบคุมคือ ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น 4. การประเมินความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ย 4.08 โดยตัวแปรหลักที่สนับสนุนค่าเฉลี่ยของการประเมินความเสี่ยงคือ ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการจัดระบบการควบคุมภายในเพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน 5. สภาพแวดล้อมการควบคุมมีค่าเฉลี่ย 3.51 โดยตัวแปรหลักที่สนับสนุนค่าเฉลี่ยของสภาพแวดล้อมการควบคุมคือ การตรวจสอบคุณภาพของงานคือหัวใจในการบริหารงานองค์กรในรูปแบบสมัยใหม่ นอกจากนี้ในส่วนของที่มีการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง การปฏิบัติการควบคุมภายใน ได้ผลการศึกษาว่า สถานภาพโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสถานภาพที่แตกต่างกันที่ส่งผลทำให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน แต่มีรายได้ต่อเดือนเท่านั้นที่สถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ความคิดเห็น สำนักงานบัญชี การควบคุมภายใน

[1] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยามkit_sor6532@yahoo.com
[2] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม kittichai888@yahoo.com
[3] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม zenjetc@yahoo.com
[4] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม vit_arun@hotmail.com
[5] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม lok_mu@hotmail.com
[6] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม mam_aha@yahoo.com
[7] อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม rrs101@hotmail.com

Abstract

This research aims to study and to compare the accounting and financial officers' opinions of department of internal control practices in Accounting Office. The sample consisted of 134 employees in Accounting and Financial of Accounting Office and storage in May 2017. The questionnaire was used for data collection. And the data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and Statistic program. The findings revealed that the majority of the samples were females. Their ages were between 26-35 years and they studied in bachelor degree. Moreover, their working experiences were more than 10 years. In addition, their salaries were more than 30,000 baht each month. The opinions on internal controlling practices of the employees in Accounting and Financial Department were level of the most agree which was average at 4.09. With reference to the main point, it is discussed follows. 1. By following and evaluating, the average of main variable is 4.31 which support average of following and evaluating. It provides staff training in the step of work. 2. The average of information and communication is 4.20, the main variable which supports the information and communication is an excellent communication. It is good factor which informs the executive to be able to solve the problem immediately. 3. The average score of on trolling activity is 4.17. The main variable which supports the average of activity is the role of executives in determining of policy and planning of work in order to protect the risk. 4. The average of evaluation of the risk is 4.08. The supporting of main average is accounting and financial department. They have internal controlling in order to be the factor of projection of work. 5. The average of environment of controlling is 3.51. The supporting of main average of environment of controlling is the work assessment which core of modern organizing administration. Additionally, in the case study of comparing in opinion concerned with the solution of internal controlling is the whole view of status of participants who have different opinion. To the individually differences, it is the factor affecting to the different idea such as sex, age, level of study, working period They also have as same as salary with different status but they have contrast opinion.

Keywords: Opinion, Accounting Office, Internal control

บทนำ

ระบบการควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญ และเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการในภาครัฐหรือเอกชนทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ระบบการควบคุมภายในจะช่วยควบคุมหรือลดความเสี่ยงของหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงาน และการจัดการของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในอดีตที่ผ่านมา การบริหารของหน่วยงานภาครัฐได้มีการควบคุมภายในตามที่กระทรวงการคลังประกาศบังคับใช้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปกฎหมาย ระเบียบ ระบบบัญชี หนังสือสั่งการและหนังสือตอบข้อหารือต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การควบคุมด้านการบัญชีและการเงิน และการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ราชการกำหนดไว้ ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการจัดการด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการบัญชีและการเงิน ซึ่งหน่วยงานไม่สามารถแสดงผลการดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ระบบการควบการควบคุมภายในที่ดีควรเป็นระบบการควบคุมที่ครอบคลุมงานทุกด้าน และสามารถสะท้อนภาพให้เห็นองค์รวมของหน่วยงานว่ามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่เพียงใด การที่ระบบการควบคุมภายในของรัฐยังไม่ครอบคลุมทุกระบบงานอาจเป็นข้อบกพร่อง ทำให้เกิดความเสียหายในหน่วยงาน และการดำเนินงานไม่สัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้จากประสบการณ์ในภาครัฐ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการกำหนดหน้าที่ และการมอบหมายงานในหน่วยงานไม่เหมาะสมการมอบหมายการปฏิบัติงานทั้งกระบวนการให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียวการควบคุมสอบทาน และการตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอตลอดจนขาดการประเมินและบริหารความเสี่ยง (อุษณา ภัทรมนตรี, 2555) ในส่วนขององค์กรเอกชนส่วนใหญ่มีพนักงานและทรัพยากรจำนวนมากสำหรับใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ โอกาสที่จะเกิดการทุจริตและข้อผิดพลาดมีโอกาสเกิดขึ้นได้ การทุจริตและความเสียหายที่เกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุ การทุจริตโดยผู้บริหารและพนักงาน ความผิดพลาดในการบริหารงานของผู้บริหาร ความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานของพนักงาน การบริหารและดำเนินงานโดยปราศจากการควบคุมภายใน ย่อมส่งผลเสียหายต่อองค์กร ซึ่งองค์กรเอกชนส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายในทางบัญชี เนื่องจากระบบการควบคุมภายในทางบัญชี เป็นเครื่องมือในการช่วยให้องค์กรเอกชน มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้น ช่วยป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และยังสามารถสร้างความน่าเชื่อในเรื่องความถูกต้องและครบถ้วนสำหรับข้อมูลทางการบัญชีและการเงิน โดยวิธีการควบคุมภายในทางบัญชีจะเน้นในเรื่องของการอนุมัติรายการโดยผู้บริหาร การควบคุมความถูกต้องและครบถ้วนของรายการที่นำมาบันทึกบัญชี การควบคุมทรัพย์สิน การกระทบยอดบัญชีคุมยอด การควบคุมการสรุปรายการและการผ่านรายการไปยังบัญชีคุมยอด

การที่ฝ่ายบัญชีและการเงินจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กิจการดำเนินงานดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ความมั่นใจได้ว่าหน่วยงานของตนมีโครงสร้างการควบคุมภายในที่เหมาะสมและการควบคุมภายในได้รับการตรวจทาน และปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การควบคุมนั้นมีประสิทธิผลอยู่เสมอ ทัศนคติที่ดีต่อการควบคุมภายใน และการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การควบคุมภายในที่ดีในองค์กร ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและต่อองค์การ และควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอ ในหลักการพื้นฐานของการควบคุมภายในและให้ความสำคัญของการจัดให้มีการควบคุมภายใน การนำการควบคุมภายในไปปฏิบัติ และดำรงรักษาไว้ซึ่งการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ

ดังจะเห็นว่าจากที่กล่าวมาข้างต้นระบบการควบคุมภายในมีความสำคัญกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยองค์ประกอบส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมภายในขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กร ซึ่งในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านบัญชีและงานทางด้านการเงิน ควรให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายใน เนื่องจากระบบควบคุมภายในถือเป็นเครื่องมือในการป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้สำนักงานบัญชีถือเป็นองค์กรเอกชนอีกประเภทที่ควรให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายใน เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นระบบที่ช่วยให้สำนักงานบัญชีมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน และสร้างความน่าเชื่อถือในด้านความถูกต้องและครบถ้วนให้กับข้อมูลที่เกี่ยวข้องรายงานทางการเงิน ดังนั้นคณะผู้จัดทำมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและฝ่ายการเงินของสำนักงานบัญชี เนื่องจากคาดหวังว่า ผลของการศึกษาจะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่สำนักงานบัญชีให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน ในองค์กร และความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่สำนักงานบัญชีไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งการให้ความสำคัญและการไม่ให้ความสำคัญของสำนักงานบัญชีในบางประเด็นอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีและเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่สำนักงานบัญชีไม่ให้ความสำคัญอาจไม่มีการควบคุมภายในที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาในงานวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจพนักงานที่ปฏิบัติงานฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชีตามลักษณะสถานภาพส่วนตัว
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชี
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงิน โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น **ปัจจัยส่วนบุคคล**
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ระยะเวลาในการทำงาน
5. รายได้ต่อเดือน

⇨

ตัวแปรตาม **แนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน**
1. สภาพแวดล้อมในการควบคุม
2. การประเมินความเสี่ยง
3. กิจกรรมควบคุม
4. สารสนเทศและการสื่อสาร
5. การติดตามและการประเมินผล

แนวคิดและหลักการควบคุมภายใน

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (The Institute of Internal Auditors Standards and Guidance) ได้อธิบายความหมายของการตรวจสอบภายในคือกิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม และเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อิทพร ชโลธร (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องการสำรวจการรับรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของพนักงานต่อระบบการควบคุมภายในของบริษัทน้ำมันข้ามชาติ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า พนักงานมีการรับรู้และมีความเข้าใจต่อระบบการควบคุมภายในขององค์กรอยู่ในระดับมาก และพนักงานมีทัศนคติที่ดีอยู่ในระดับที่เห็นด้วยว่า ระบบการควบคุมภายในเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับองค์กร และสามารถช่วยป้องกันการทุจริตป้องกันการสูญเสียทรัพย์สินและชื่อเสียงขององค์กร และลดความเสี่ยงจากการกระทำที่ผิดพลาดได้ นอกจากนี้ระดับการรับรู้ ความเข้าใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างนั้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับทัศนคติ สำหรับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ในด้านอายุ ระดับตำแหน่งงาน และระยะเวลาการทำงานในองค์กร ต่างส่งผลต่อการรับรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของพนักงาน โดยลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างด้านการรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของพนักงานที่มีต่อระบบการควบคุมภายในขององค์กร

กลุ่มตรวจสอบภายใน (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบประเมินระบบควบคุมภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบควบคุมภายใน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ปี 2558 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ภาพรวมระบบควบคุมภายใน คิดเป็นร้อยละ 69.03 ระบบการควบคุมภายในด้านเงินยืมและเงินทดรองราชการ ได้รับคะแนนการประเมินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.07 รองลงมาระบบการควบคุมภายในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง คิดเป็นร้อยละ 85.58 ระบบการควบคุมภายในด้านการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 85.41 ระบบการควบคุมภายในด้านยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 75.82 ระบบควบคุมภายในด้าน GFMIS คิดเป็นร้อยละ 74.85 ระบบงานการปฏิบัติตามระเบียบ คตง. คิดเป็นร้อยละ 57.14 ระบบการควบคุมภายในด้านกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 52.10 น้อยที่สุดคือ ระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 34.30

ชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร กล่าวคือ บริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรจะมีรายการคงค้างเกินปกติที่มากกว่า แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการกับรายการคงค้างเกินปกติ นอกจากนี้ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับความมีเสถียรภาพของกำไร โดยงานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับคุณภาพของกำไรในเชิงประจักษ์เป็นครั้งแรกของประเทศไทยซึ่งจะทำให้เห็นประโยชน์ของการควบคุมภายในที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรของกิจการ

ประภาภรณ์ อัครจินดานนท์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของกระบวนการบริหารสินค้า ตามกรอบของ COSO: กรณีศึกษาร้านสหกรณ์แห่งหนึ่ง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ร้านสหกรณ์มีระบบการควบคุมและการปฏิบัติตามระบบการควบคุมที่เหมาะสม ตามกรอบของ COSO แต่ยังคงความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของกระบวนการบริหารสินค้า ทั้งหมด 28 ความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ความเสี่ยงระดับสูง 1 ความเสี่ยง ความเสี่ยงระดับปานกลาง 3 ความเสี่ยง ความเสี่ยงระดับต่ำ 24 ความเสี่ยง ในกระบวนการบริหารสินค้านั้นมีบางกระบวนการที่มีการควบคุมบางส่วนและมีความเสี่ยงระดับสูง จึงเกิดการขโมยสินค้า และได้เสนอวิธีการบริหารความเสี่ยงเพิ่มเติม คือ การติดตามยอดสินค้าขาดหายแยกตามรายสาขาเป็นประจำทุกเดือน และนอกจากนั้นเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้จึงได้เสนอแนะวิธีการบริหารเพิ่มเติมในกระบวนการที่มีระบบการควบคุมบางส่วน ดังนี้ (1) ให้ผู้ตรวจสอบภายนอกทำการตรวจประเมินการควบคุมและประเมินความเสี่ยง (2) ติดตามรายงานการขายสินค้าและยอดสินค้าขาดหายประจำเดือนแยกรายสาขา (3) ติดตามประเมินผลตามแผนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง (4) ทบทวนระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม (5) ทบทวนคู่มือการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน และ (6) นำแผนบริหารความเสี่ยงเสนอคณะกรรมการดาเนินการกำหนดเป็นนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการในการบริหารความเสี่ยงและมีการติดตามความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยทั้ง 6 วิธีการนี้จะช่วยให้ร้านสหกรณ์ลดความเสี่ยงในระดับสูงมาอยู่ที่ระดับยอมรับได้และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายใน

ธัญชนก ศรีอำพร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการควบคุมภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นข้าราชการระดับชำนาญการ/ชำนาญงาน ลักษณะงานด้านพัฒนาสังคม ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี และเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมภายใน ผลการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายในอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามและประเมินผล

จันทร์ศิริ ปัญญาประภาพร (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินการควบคุมภายในทางด้านรายรับและรายจ่ายของบริษัทซื้อและจำหน่ายเครื่องจักรกลหนักแห่งหนึ่ง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กระบวนการทั้งหมดในวงจรรายรับและรายจ่าย พบว่ามีความเสี่ยงจำนวน 34 ความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติงาน หลังจากประเมินความเสี่ยงแล้วพบว่ามีความเสี่ยงที่สูงกว่าระดับที่รับได้อยู่ 18 ความเสี่ยง แบ่งเป็นระดับสูงมากจำนวน 2 ความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริตและยอดลูกหนี้ไม่ถูกต้อง ทำให้บริษัทจะต้องสูญเสียรายได้และความเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลเงินมัดจำได้ ทำให้บริษัทสูญเสียรายได้ ระดับสูงจำนวน 16 ความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดส่งสินค้าไม่ทันตามกำหนดและเกิดความผิดพลาดในการบริหารจัดการคลังสินค้า ความเสี่ยงที่เกิดจากความผิดพลาดในการตั้งหนี้อาจทำให้บริษัทสูญเสียรายได้ และความเสี่ยงจากการควบคุมค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามงบประมาณที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขั้นตอนกระบวนการทำงานต่างๆเหล่านี้ยังไม่มีการควบคุมภายในที่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว

มาลี ชูเอี่ยม (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินระบบการควบคุมภายในทางบัญชี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา : กรณีศึกษา สถานศึกษาจังหวัดอ่างทอง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลการประเมินระบบการควบคุมภายในทางบัญชี

โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีระดับผลเฉลี่ยมากที่สุดคือ งานบัญชีมีแนวทางปฏิบัติงานที่ดี รองลงมาคือ ด้านแผนการจัดแบ่งส่วนงาน ระบบการควบคุมทางบัญชีที่ดี และเจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความรับผิดชอบ ตามลำดับ ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอ่างทอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานโดยมีการติดตามผลการอบรมอย่างต่อเนื่องและให้เวลาในการฝึกฝนทักษะในการปฏิบัติงานจนเกิดความเชี่ยวชาญและทดสอบความรู้ความสามารถโดยการประเมินผลการทำงานเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติการควบคุมภายในฝ่ายบัญชีและการเงินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชี คณะผู้จัดทำดำเนินการด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาคือ สำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานบัญชีที่สุ่มเลือกตัวอย่างในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครและแต่ละอำเภอของจังหวัดที่เป็นปริมณฑล โดยส่งแบบสอบถามให้กับทั้งหัวหน้างานที่ปฏิบัติงานฝ่ายบัญชีและการเงินและพนักงานที่ปฏิบัติงานฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชี จำนวน 134 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน คือ ศึกษารูปแบบกฎระเบียบ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน คำแนะนำแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน ของบุคลากรเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดโดยแบ่งแบบสอบถามออกมาเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ในส่วนที่ 2 สอบถามเพื่อวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน โดยแยกเป็น 5 ประเด็น คือ 1) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม 2) ด้านการประเมินความเสี่ยง 3) ด้านกิจกรรมการควบคุม 4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านการติดตามและประเมินผล และในส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่ระบบการควบคุมภายในฝ่ายบัญชีและการเงิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้จัดทำเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในเดือนพฤษภาคม 2560

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติผู้ใช้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ

1. ข้อมูลลักษณะประชากรวิเคราะห์ใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน คำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

คณะผู้จัดทำได้ตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อดูความสมบูรณ์ และความถูกต้อง และมีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการควบคุมภายใน เช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการตรวจสอบและการควบคุมภายใน เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัท ทดสอบการตอบแบบสอบถาม (Pretest) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และความตรง (Validity) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 84.33 อายุระหว่าง 26 ถึง 35 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 38.81 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 60.45 ระยะเวลาทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 41.79 รายได้ต่อเดือนสูงกว่า30,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 46.27

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงินด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงินด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ความคิดเห็นที่กล่าวว่าการตรวจสอบคุณภาพของงานคือหัวใจในการบริหารงานองค์กรในรูปแบบสมัยใหม่เป็นอันดับแรก ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 รองลงมาได้แก่ การควบคุมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน จากเจ้าของกิจการจนถึงหัวหน้างานชั้นต้น ค่าเฉลี่ย 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 และอันดับที่สามคือส่วนงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ได้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงาน มาตรฐาน และมีแนวปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.07ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การตรวจสอบคุณภาพของงานคือหัวใจในการบริหารงานองค์กรในรูปแบบสมัยใหม่	4.28	0.69
การควบคุมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน จากเจ้าของกิจการจนถึงหัวหน้างานชั้นต้น	4.14	0.88
ส่วนงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ได้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงาน มาตรฐาน และแนวปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน	4.07	0.78

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านการประเมินความเสี่ยง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ความคิดเห็นเรื่องฝ่ายการเงินและการบัญชีได้มีการจัดระบบการควบคุมภายในเพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก ค่าเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 รองลงมาได้แก่ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการจัดแบ่งส่วนงานเป็นลายลักษณ์อักษรโดยระบุตำแหน่งหน้าที่ ไว้อย่างชัดเจนค่าเฉลี่ย 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 และอันดับสามคือหน่วยงานได้กำหนดบทลงโทษทางวินัยกับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการประเมินความเสี่ยง

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ฝ่ายการเงินและการบัญชีได้มีการจัดระบบการควบคุมภายในเพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน	4.16	0.79
ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการจัดแบ่งส่วนงานเป็นลายลักษณ์อักษรโดยระบุตำแหน่งหน้าที่ ไว้อย่างชัดเจน	4.15	0.77
หน่วยงานได้กำหนดบทลงโทษทางวินัยกับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน	4.06	0.83

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านกิจกรรมการควบคุม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายการเงินและการบัญชีด้านกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าความคิดเห็นเรื่องหน่วยงานของท่านผู้บริหารได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 รองลงมาได้แก่ ในหน่วยงานของท่านได้มีการปรับปรุงข้อมูลด้านการเงินและการบัญชีให้เป็นปัจจุบันและมีแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และอันดับที่สามคือ หน่วยงานของท่านผู้บริหารได้จัดให้มีการกระจายอำนาจและแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลให้ชัดเจนเพื่อสอบยันกันได้ ค่าเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านกิจกรรมการควบคุม

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
หน่วยงานของท่านผู้บริหารได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	4.28	0.65
หน่วยงานของท่านได้มีการปรับปรุงข้อมูลด้านการเงินและการบัญชีให้เป็นปัจจุบันและมีแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	4.27	0.68
หน่วยงานของท่านผู้บริหารได้จัดให้มีการกระจายอำนาจและแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลให้ชัดเจนเพื่อสอบยันกันได้	4.26	0.66

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความคิดเห็นด้านระบบการสื่อสารที่ดีจะช่วยเป็นสัญญาณบอกเหตุเพื่อผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันกาลเป็นอันดับแรก ค่าเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 รองลงมาได้แก่ ในปัจจุบันการนำระบบสารสนเทศเข้ามาพัฒนาระบบการทำงานเพื่อทำให้ได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ทันต่อเหตุการณ์ ค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และอันดับสามคือฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการนำระบบสารสนเทศมาให้กับเอกสารด้านบัญชีและการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านสารสนเทศและการสื่อสาร

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ด้านระบบการสื่อสารที่ดีจะช่วยเป็นสัญญาณบอกเหตุเพื่อผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันกาล	4.34	0.63
ปัจจุบันการนำระบบสารสนเทศเข้ามาพัฒนาระบบการทำงานเพื่อทำให้ได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ทันต่อเหตุการณ์	4.25	0.70
ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการนำระบบสารสนเทศมาให้กับเอกสารด้านบัญชีและการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.16	0.66

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านการติดตามและประเมินผล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 เมื่อพิจารณาพบว่า ความคิดเห็นเรื่องควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก ค่าเฉลี่ย 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 รองลงมาได้แก่ ควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านการวางแผนโครงการ ค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และอันดับสามคือ ควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านการจัดทำเอกสารและรายงาน ค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการติดตามและประเมินผล

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน	4.40	0.67
ควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านการวางแผนโครงการ	4.39	0.69
ควรให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในด้านการจัดทำเอกสารและรายงาน	4.39	0.67

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงิน จำแนกตามสถานภาพของพนักงานในฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชี

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในโดยจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการทดสอบค่าสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน และผลการทดสอบในด้านต่าง ๆ ของความคิดเห็นในแต่ละ

ด้านของแนวปฏิบัติในการควบคุมภายใน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม และด้านกิจกรรมควบคุม ส่วนด้านประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านติดตามและประเมินผลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยโดยจำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายใน	$\overline{X}$		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		Z	P-Value
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
1.ด้านสภาพแวดล้อมควบคุม	3.81	3.73	1.17	0.77	0.317	0.0754
2.ด้านประเมินความเสี่ยง	4.24	4.01	0.70	0.60	1.406	0.0172*
3.ด้านกิจกรรมควบคุม	4.29	4.27	0.85	0.62	0.730	0.0942
4.ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	3.66	4.12	1.06	0.82	-2.188	0.0300*
5.ด้านติดตามและประเมินผล	4.66	4.26	0.66	0.82	2.160	0.0330*
รวม	4.13	4.08	0.89	0.78	0.515	0.0361*

ระดับนัยสำคัญ 0.05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในโดยจำแนกตามอายุ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติจากวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าพนักงานที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยภาพรวม โดยจำแนกตามอายุ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	Sig F	P-Value
อายุ	3.577	0.0161*

ระดับนัยสำคัญ 0.05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในโดยจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ จากวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยภาพรวม โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	Sig F	P-Value
ระดับการศึกษา	4.434	0.0378*

ระดับนัยสำคัญ 0.05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในโดยจำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ จากวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าพนักงานที่มีระยะเวลาทำงานแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยภาพรวม โดยจำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	Sig F	P-Value
ระยะเวลาในการทำงาน	2.963	0.0351*

ระดับนัยสำคัญ 0.05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ จากวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าพนักงานที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยภาพรวม โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	Sig F	P-Value
รายได้ต่อเดือน	2.853	0.0602

ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ ปรากฏให้เห็นชัดเจนว่าสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในฝ่ายบัญชีและการเงิน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนว

ปฏิบัติในการควบคุมภายในฝ่ายบัญชีและการเงินอยู่ในเกณฑ์ระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน ดังนี้

1. สภาพแวดล้.อมการควบคุม โดยรวมของฝ่ายบัญชีและการเงินอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องปรับปรุงบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางระบบบัญชีโดยเฉพาะด้านความพร้อมในการจัดสรรหาบุคลากรดังกล่าวให้เพียงพอตามนโยบายของบริษัท เพื่อเตรียมพร้อมรองรับการปฏิบัติงานและจัดทำระบบบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างในอนาคต

2. การประเมินความเสี่ยง ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการประเมินความเสี่ยงของกระบวนการปฏิบัติการปรับปรุงทะเบียนสินทรัพย์ถาวรในลักษณะครบวงจรโดยประเมินในกระบวนการปฏิบัติงานของ 5 กิจกรรม ได้แก่การวางแผนการควบคุม เปลี่ยนแปลงแก้ไขทะเบียนสินทรัพย์การบันทึกและจัดทำทะเบียนสินทรัพย์ถาวรในระบบสารสนเทศการส่งทะเบียนสินทรัพย์ถาวรให้ทีมงานตรวจสอบยืนยันการตรวจนับสินทรัพย์ถาวรตามทะเบียนสินทรัพย์ถาวรการกำหนดอัตราและค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวร

3. กิจกรรมการควบคุม ฝ่ายบัญชีและการเงินได้มีการกำหนดมาตรฐานไว้คือ ฝ่ายบัญชีและการเงินได้จัดทำแผนดำเนินการเปลี่ยนแปลง แก้ไขระบบสินทรัพย์ถาวรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีการกำหนดอนุญาตเข้าระบบโดยใช้ User – ID และ Passwordsการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องการตรวจสอบบัญชีแยกประเภทมีการประชุมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการพิจารณากำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร

4. สารสนเทศและการสื่อสาร การบริหารงานกิจการสำนักงานบัญชี มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบบริหารภายในให้สอดคล้องกับระบบการสื่อสารภายนอกและการนำเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามา เป็นส่วนช่วยในการบริหารงานในการควบคุมระบบบัญชีและการเงิน และมีการจัดทำเว็บไซต์ของกิจการ

5. การติดตามและประเมินผล ฝ่ายบัญชีและการเงินได้ดำเนินการดังนี้คือ ติดตามการดำเนินการในระหว่างปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยหัวหน้างานของผู้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงกว่า และหัวหน้างานระดับถัดไปทุกระดับ โดยจัดประชุมฝ่ายบริหารทุก 3 เดือน การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนในที่ประชุม และการประเมินผลการควบคุมด้วยตนเองปีละครั้ง นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลโดยผู้ตรวจสอบอิสระเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ทางบริษัทได้กำหนดไว้

จากผลการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพบว่าผลการศึกษาวิจัยนี้มีความสอดคล้องในส่วนของการให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในของทรัพย์สินขององค์กร และเน้นในส่วนของการปฏิบัติตามแนวทางของระบบการควบคุมภายใน ในส่วนของการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม แต่ส่วนที่ขัดแย้งกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน ในส่วนของสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและการประเมินผล โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาไม่เน้นหรือให้ความสำคัญ หรือมีคะแนนเฉลี่ยสูงในส่วนของสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและการประเมินผล แต่ผลการศึกษาวิจัยนี้ให้ความสำคัญในส่วนของสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและการประเมินผล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในองค์กรเอกชนทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นผู้ที่ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินโดยเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินในองค์กรที่เป็นสำนักงานบัญชีเท่านั้น ดังนั้นในความคิดเห็นของ

ผู้ที่ทำงานทางด้านบัญชี อาจให้ความสำคัญกับข้อมูล สารสนเทศ และการติดตามและประเมินผล เนื่องจากหน้าที่หลักของงานในสำนักงานบัญชีคือการสรุปข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานทางการเงิน และติดตามเอกสารรายการค้าเพื่อนำมาบันทึกข้อมูลทางบัญชี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้คณะผู้จัดทำได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับแนวทางปฏิบัติงานของการควบคุมภายในที่จะอธิบายความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินของสำนักงานบัญชีว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงินให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวปฏิบัติงานของการควบคุมภายใน ในส่วนของสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล แต่ให้ความสำคัญในส่วนของสภาพแวดล้อมในการควบคุม การประเมินความเสี่ยง และกิจกรรมการควบคุมในระดับต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการทำงานต่างๆเหล่านี้ยังไม่มีการควบคุมภายในที่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการหาแนวทางในการปรับทัศนคติเกี่ยวกับการควบคุมภายในสำหรับผู้บริหารองค์กร การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน จัดทำระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานมีแนวทางการปฏิบัติงานตรงตามเป้าหมายของงานที่กำหนด ซึ่งทั้ง 3 ส่วนมีความสำคัญที่ทำให้ระบบการควบคุมภายในสามารถส่งผลทำให้ระบบงานขององค์กรดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดูแลและป้องกันความเสียหายของทรัพย์สินในองค์กรได้ รวมถึงการสร้างความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีและการเงิน

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้จัดทำเห็นว่า การควบคุมภายในคือ ระบบการควบคุมภายในที่ดีที่จะช่วยให้ฝ่ายบริหารมั่นใจในการดำเนินงานขององค์กรว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการทุจริตและความเสียหายขององค์กร รวมถึงการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อช่วยให้องค์กรมีรายงานการควบคุมที่ดีมีข้อเสนอที่ควรเร่งดำเนินการดังนี้

1. ผู้บริหารควรทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน
2. ผู้บริหารควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในและกำหนดนโยบายชัดเจน เพื่อให้การควบคุมภายในเกิดประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีระบบและต่อเนื่อง
3. จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงและปรับปรุงแผนการควบคุมภายใน เพื่อให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
4. นำผลการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงไปจัดทำรายงานการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดและนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานต่อไป
5. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกส่วนงานมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยง และวางแผนการควบคุมภายใน
6. จัดอบรมและเสริมสร้างทักษะและความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรเข้าใจและยอมรับในการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
7. สร้างความตระหนักและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามหลักการควบคุมภายใน

นอกจากนี้ผู้บริหารควรจัดให้มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจถึงความเป็นอิสระดังกล่าว หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรอยู่ในบังคับบัญชาโดยตรงของผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ผู้บริหารควรคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ และคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน และจัดให้มีทรัพยากรที่เพียงพอ และมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบภายในได้ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารสามารถทำงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในในการระบุความเสี่ยง และออกแบบการควบคุมที่จะป้องกันหรือลดความเสี่ยงนั้น และมอบหมายความรับผิดชอบให้ผู้ตรวจสอบภายในประเมินผลการควบคุมภายในเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบจุดอ่อนของการควบคุมภายในและเสนอแนะมาตรการแก้ไขข้อบกพร่อง

เอกสารอ้างอิง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2558). *การพัฒนาแบบประเมินระบบควบคุมภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบควบคุมภายใน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ปี 2558.* (วิจัยกลุ่มตรวจสอบภายใน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ). กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, กรุงเทพฯ.

จันทร์ศิริ ปัญญาประภาพร. (2555). *การประเมินการควบคุมภายในทางด้านรายรับและรายจ่ายของบริษัทซื้อและจำหน่ายเครื่องจักรกลหนักแห่งหนึ่ง.* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

ชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ. (2558). *การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO).* (วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ธัญชนก ศรีอำพร. (2556). *แนวทางการส่งเสริมการควบคุมภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.* (วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ประภาภรณ์ อัครจินดานนท์. (2557). *การประเมินการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของกระบวนการบริหารสินค้าตามกรอบของ COSO: กรณีศึกษาร้านสหกรณ์แห่งหนึ่ง.* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

มาลี ชูเอี่ยม. (2554). *การประเมินระบบการควบคุมภายในทางบัญชี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาสถานศึกษาจังหวัดอ่างทอง.* (การศึกษาอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กรุงเทพฯ.

อิทพร ชโลธร. (2559). *การสำรวจการรับรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของพนักงานต่อระบบการควบคุมภายในของบริษัทน้ำมันข้ามชาติ.* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อุษณา ภัทรมนตรี. (2555). *การตรวจสอบและการควบคุมภายใน.*กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์